

Justitieutskottets betänkande

1983/84:6

om åklagarväsendets regionala organisation m. m. (prop.
1982/83:158 jämte motioner)

Propositionen m. m.

I proposition 1982/83:158 har regeringen (justitiedepartementet) föreslagit riksdagen *dels* att anta ett genom propositionen framlagt förslag till lag om ändring i rättegångsbalken, *dels* att godkänna av chefen för justitiedepartementet i propositionen förordade riktlinjer för åklagarväsendets regionala organisation *och dels* att godkänna att en statsåklagarmyndighet för speciella mål inrättas den 1 juli 1984.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad som anförs i det följande under rubriken Utskottet på s. 5.

I samband med propositionen behandlar utskottet 26 motioner som väckts med anledning av propositionen. Motionsyrkandena redovisas på s. 3.

Under ärendets beredning har till utskottet inkommit dels ett remissytt-rande från Föreningen Sveriges statsåklagare över den till grund för förslagen i propositionen liggande promemorian (1982-04-22) Åklagarväsendets organisation och riksåklagarens yttrande däröver, dels en skrift från Nyköpings kommun.

Det vid propositionen fogade lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till**Lag om ändring i rättegångsbalken**

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken
dels att 7 kap. 7 § skall upphöra att gälla¹,
dels att 7 kap. 5 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 kap.

5 §²

Riksåklagaren *så ock* statsåklagare *må* *övertaga uppgift*, som tillkommer lägre åklagare. Riksåklagaren *äge även* förordna extra åklagare att föra talan vid underrätt eller hovrätt *eller, då talan fullföljts allenast av enskild part, vid högsta domstolen.*

Riksåklagaren *och* statsåklagare *får överta uppgifter* som tillkommer lägre åklagare. Riksåklagaren *och, i den omfattning regeringen bestämmer, statsåklagare får* förordna extra åklagare att föra talan vid underrätt eller hovrätt. *Riksåklagaren får vidare förordna extra åklagare att föra talan vid högsta domstolen, om talan fullföljts endast av enskild part.*

Biträdande åklagare *må* i den omfattning, som bestämmes i instruktion, utföra uppgift, som tillkommer åklagare, hos vilken han är anställd. Väckande eller fullföljande av åtal i högsta domstolen *må dock ej* beslutas av annan än riksåklagaren.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

¹ Senaste lydelse 1964:330.

² Senaste lydelse 1947:616.

Motionerna

I motion 1982/83:2356 av Claes Elmstedt (c) yrkas att riksdagen avslår proposition 1982/83:158 i den del som behandlas i motionen (betr. Blekinge län).

I motion 1982/83:2357 av Ingemar Hallenius m. fl. (c, fp) yrkas att riksdagen beslutar att avslå proposition 1982/83:158 i den del som behandlas i motionen (betr. Skaraborgs län).

I motion 1982/83:2358 av Larz Johansson (c) och Tage Sundkvist (c) yrkas att riksdagen avslår regeringens proposition 1982/83:158 (betr. Södermanlands län).

I motion 1982/83:2362 av Gunilla André m. fl. (c) yrkas

1. att riksdagen beslutar avslå propositionen i den del som behandlas i motionen (betr. den regionala organisationen),

2. att riksdagen hos regeringen begär en samlad översyn av åklagarväsendet i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1982/83:2363 av Kerstin Göthberg (c) yrkas att riksdagen avslår regeringens proposition 1982/83:158 (betr. Uppsala län och Västmanlands län).

I motion 1982/83:2364 av Britta Hammarbacken m. fl. (c, m, fp) yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1982/83:158 i den del som behandlas i motionen (betr. Örebro län).

I motion 1982/83:2365 av Bo Lundgren m. fl. (m) yrkas att riksdagen avslår proposition 1982/83:158 (betr. Kristianstads län).

I motion 1982/83:2366 av Sten Svensson m. fl. (m) yrkas att riksdagen beslutar att med avslag på propositionen i motsvarande del som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen har anförts om organisationsformen för det regionala åklagarväsendet.

I motion 1982/83:2380 av Elving Andersson (c) och Kjell A. Mattsson (c) yrkas att riksdagen beslutar avslå propositionen angående ny regional indelning av åklagarväsendet i den del som berörts i motionen (betr. Göteborgs och Bohus län).

I motion 1982/83:2381 av Karl Boo m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1982/83:158 i den del som behandlas i motionen (betr. Kopparbergs län).

I motion 1982/83:2382 av Jan Fransson m. fl. (s) yrkas att riksdagen avslår förslaget i propositionen vad gäller att Jönköpings län och Skaraborgs län sammanförs till en statsåklagarmyndighet/region.

I motion 1982/83:2383 av Helge Hagberg m. fl. (s) yrkas att riksdagen beslutar att Örebro skall vara kansliort även i den framtida länsåklagarorganisationen.

I motion 1982/83:2384 av Rune Johansson m. fl. (s) yrkas att riksdagen avslår proposition 1982/83:158 vad gäller förslaget om sammanslagning av länsåklagarmyndigheten i västra Sverige samt att Älvsborgs län bibehålls som en åklagarregion.

I motion 1982/83:2385 av Ella Johnsson (c) och Ivar Franzén (c) yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1982/83:158 i den del som behandlas i motionen (betr. Hallands län).

I motion 1982/83:2386 av Bertil Jonasson (c) och Jan Hyttring (c) yrkas att riksdagen beslutar avslå propositionen angående ny regional indelning av åklagarväsendet i den del som berörts i motionen (betr. Värmlands län).

I motion 1982/83:2387 av Elver Jonsson (fp) yrkas att riksdagen avslår proposition 1982/83:158 i vad avser den regionala organisationen (betr. Älvsborgs m. fl. län).

I motion 1982/83:2388 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors m. fl. (c) yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1982/83:158 i vad gäller Älvsborgs län.

I motion 1982/83:2389 av Björn Körlof (m) och Margareta Gard (m) yrkas att riksdagen uttalar att kansliort för den regionala åklagarmyndigheten i Kopparbergs och Gävleborgs län bör vara Falun.

I motion 1982/83:2390 av Börje Nilsson m. fl. (s) yrkas att riksdagen avslår förslaget i propositionen om ändrad regional indelning av åklagarväsendet i vad avser Skåne.

I motion 1982/83:2391 av Hans Nyhage m. fl. (m) yrkas att riksdagen beslutar att Älvsborgs län skall utgöra ett eget statsåklagarområde.

I motion 1982/83:2392 av Yngve Nyquist m. fl. (s) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Falun bör bli kansliort i sin åklagarregion.

I motion 1982/83:2393 av Karl Erik Olsson (c) och Einar Larsson (c) yrkas att riksdagen avslår regeringens proposition 1982/83:158 (betr. Kristianstads län).

I motion 1982/83:2394 av Yvonne Sandberg-Fries m. fl. (s, m) yrkas att riksdagen beslutar att Karlskrona skall vara kansliort i den framtida läns-åklagarorganisationen.

I motion 1982/83:2395 av Olle Svensson m. fl. (s) yrkas att riksdagen avslår proposition 1982/83:158 i vad gäller förslaget om sammanslagning av länsåklagarmyndigheterna i Östergötlands och Södermanlands län.

I motion 1982/83:2396 av Ulla-Britt Åbark m. fl. (s, fp, c) yrkas att riksdagen avslår förslaget i propositionen i vad gäller att Älvsborgs län, Göteborgs och Bohus län samt Hallands län sammanförs till en statsåklagarmyndighet/region.

I motion 1982/83:2397 av Rosa Östh (c) och Sture Korpås (c) yrkas att riksdagen beslutar avslå proposition 1982/83:158 i den del som behandlas i motionen (betr. Uppsala län).

Utskottet

Inledning

Åklagarväsendet förstatligades år 1965 (prop. 1964:100, SU 114, rskr 259). Den organisation som beslutades då har i stort sett behållits oföränd-

rad. De grundläggande bestämmelserna om åklagarväsendet finns i 7 kap. rättegångsbalken, åklagarinstruktionen (1974:910) och kungörelsen (1964:345) om rikets indelning i åklagardistrikt.

Åklagarväsendet är organiserat i tre nivåer. Centralt finns riksåklagaren (RÅ), regionalt länsåklagarmyndigheterna och lokalt distriktsåklagarmyndigheterna.

RÅ är den högste åklagaren och leder åklagarverksamheten i landet. RÅ biträds av ett kansli.

Det finns 21 länsåklagarmyndigheter varav tre är gemensamma för vardera två län. Chefen för en länsåklagarmyndighet, länsåklagaren, leder — under RÅ — åklagarväsendet inom sitt verksamhetsområde. Det finns också fyra länsåklagare för speciella mål med hela landet som verksamhetsområde.

Landet är indelat i 86 åklagardistrikt. De tre största åklagardistrikten, Stockholms, Göteborgs och Malmö åklagardistrikt, ingår inte i någon länsåklagarmyndighets verksamhetsområde. Chefer för åklagarmyndigheterna i dessa distrikt är överåklagare. De är, liksom länsåklagarna, statsåklagare och har i stort sett samma uppgifter som cheferna för länsåklagarmyndigheterna. Åklagarmyndigheterna i de övriga 83 åklagardistrikten lyder under länsåklagarmyndigheterna och har som chef en chefsåklagare.

Det har länge stått klart att organisationen såväl lokalt som regionalt är behäftad med svagheter som med tiden blivit alltmer framträdande.

RÅ tillsatte år 1979 en arbetsgrupp (åklagarutredningen) med uppdrag att bl. a. utreda möjligheterna att åstadkomma en större flexibilitet i åklagarverksamheten. År 1981 utvidgades uppdraget till att avse även frågan om en ändring av indelningen i länsåklagarområden och effekterna därav. Utredningen överlämnade i april 1982 till RÅ promemorian (1982-04-22) Åklagarväsendets organisation. RÅ har med eget yttrande överlämnat promemorian till regeringen och därvid hemställt om ändringar i enlighet med utredningens förslag.

Förslagen i propositionen bygger på promemorian och RÅ:s yttrande samt remissbehandlingen av dem.

En översyn av den lokala åklagarorganisationen är aviserad (se prop. 1982/83:100, bil. 4 s. 63 och prop. 1982/83:158 s. 6), och en översyn av RÅ:s kansli utförs av en särskild utredare (Ju 1982:04).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås riktlinjer för en ändrad regional indelning inom åklagarväsendet. De regionala åklagarmyndigheterna föreslås få en bredare bas och större flexibilitet för att kunna bemästra de ökade problemen med omfattande, komplicerade och tidskrävande mål, särskilt mål om ekonomisk brottslighet. Områdena för verksamheten föreslås bli större samtidigt som myndigheterna förstärks, bl. a. genom att varje myndighet,

med undantag av Västerbottens län, får underlag för två eller flera statsåklagare. Nuvarande 21 länsåklagarområden föreslås bilda tolv regioner.

Ändrade tjänstebestämmelser föreslås samtidigt. Cheferna för de regionala myndigheterna föreslås fortsättningsvis benämnas överåklagare, medan övriga länsåklagare föreslås få tjänstebestämmelsen statsåklagare.

Den verksamhet som bedrivs av länsåklagarna för speciella mål, vilka huvudsakligen handlägger mål om mycket kvalificerad ekonomisk brottslighet som berör flera regionala områden, föreslås få en permanent form genom att en särskild myndighet för denna verksamhet inrättas.

I propositionen behandlas också vissa frågor om åklagarnas behörighet. I denna del föreslås att i 7 kap. 5 § rättegångsbalken tas in ett bemyndigande för regeringen att utfärda bestämmelser om statsåklagarnas rätt att förordna distriktsåklagare att fullgöra arbetsuppgifter i vissa fall.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1984.

Den regionala organisationen

Förslag

Regeringens förslag beträffande den regionala organisationen innebär främst att åklagarverksamheten på det regionala planet skall vara indelad i följande regioner (kansliort anges inom parentes).

1. Stockholms län och Gotlands län (Stockholm)
2. Södermanlands län och Östergötlands län (Linköping)
3. Kronobergs län, Kalmar län och Blekinge län (Kalmar)
4. Kristianstads län och Malmöhus län (Malmö)
5. Hallands län, Göteborgs och Bohus län samt Älvsborgs län (Göteborg)
6. Jönköpings län och Skaraborgs län (Jönköping)
7. Värmlands län och Örebro län (Karlstad)
8. Uppsala län och Västmanlands län (Västerås)
9. Kopparbergs län och Gävleborgs län (Gävle)
10. Västernorrlands län och Jämtlands län (Härnösand)
11. Västerbottens län (Umeå)
12. Norrbottens län (Luleå).

Förslaget innebär ingen ändring i förhållande till nuläget för Stockholms län och Gotlands län, för Västernorrlands län och Jämtlands län, för Västerbottens län eller för Norrbottens län.

Ett viktigt syfte med förslaget är att man därigenom — utom beträffande Västerbottens län — eliminerar de svagheter som är förknippade med de nuvarande s. k. enmansregionerna, dvs. länsåklagarmyndigheter med endast en länsåklagare. Sådana finns f. n. i 13 län. De föreslagna regionerna ger samtliga — utom i ett fall — underlag för två eller flera statsåklagare. Som ett särskilt skäl för starka regionala åklagarmyndigheter anger departementschefen att sådana är nödvändiga för att bemästra de problem som

är förenade med bl. a. bekämpningen av ekonomisk brottslighet. Departementschefen framhåller vidare betydelsen av att lednings- och planeringsfunktionen förstärks genom förslaget samtidigt som underlaget för regional verksamhet breddas. Han betonar också att de kostnadsbesparingar som förslaget medför kan användas för att tillgodose angelägna behov inom det hårt ansträngda åklagarväsendet.

Vid utformningen av regionerna är det enligt vad departementschefen vidare uttalar viktigt att vid sidan av de berörda synpunkterna på arbetsunderlaget också beakta brottslighetens inriktning i ett visst område liksom den geografiska utformningen av regionerna. En i övrigt väl sammanhållen enhet med goda kommunikationer kan enligt departementschefen mycket väl bilda en region, även om antalet statsåklagare den sysselsätter skulle bli tre eller eventuellt flera.

I samtliga de motioner som har väckts med anledning av propositionen riktas kritik mot regeringens förslag till framtida regional indelning av åklagarväsendet. Kritiken mynnar i de flesta fall ut i avslagsyrkanden beträffande de åklagarregioner som föreslås bli nybildade. Samtliga de nya regionbildningar som föreslås träffas av sådana yrkanden. Några motionärer förordar andra kansliorter än regeringsförslaget. I några motioner, 2362 och 2366, yrkas avslag på förslaget beträffande samtliga regioner från mera principiella utgångspunkter samtidigt som det föreslås en vidgad och fördjupad översyn av åklagarverksamheten.

I motionerna framhålls allmänt att åklagarväsendet behöver förstärkningar i kampen mot den allvarliga brottsligheten, särskilt den ekonomiska brottsligheten. Det anförs att regeringsförslaget leder till minskade möjligheter för de regionalt verksamma åklagarna till nödvändiga kontakter med övriga regionala myndigheter och med allmänheten. Dessa åklagare får enligt motionärerna genom regeringsförslaget också svårare att utföra uppgiften som förundersökningsledare, och cheferna för regionerna får svårigheter att utöva tillsyn över de underordnade åklagarna i distrikten. Ett vanligt påpekande är vidare att kostnaderna för den regionala verksamheten torde komma att öka till följd av att de geografiska avstånden ökar.

Utskottets överväganden

I ärendet råder enighet om att åklagarväsendet behöver effektiva förstärkningar särskilt på det regionala planet. Detta behov har vuxit fram i takt med samhällsutvecklingen och utvecklingen av brottsligheten mot grövre och mera komplicerade brott samtidigt som de personella förstärkningarna och de organisatoriska förändringarna inom åklagarväsendet efter förstatligandet år 1965 har varit mycket begränsade. Såsom särskilt angelägen framstår enligt utskottets mening en reform för att råda bot på sårbarheten och den bristande flexibiliteten vid de nuvarande s. k. enmansmyndigheterna.

Utskottet finner det uppenbart att de behov av ökad effektivitet och flexibilitet som sålunda kännetecknar den regionala åklagarverksamheten inte kan tillgodoses enbart genom personalförstärkningar, något som f. ö. det rådande budgetläget inte medger; här fordras framför allt rationaliseringar genom organisatoriska förändringar. I likhet med departementschefen finner utskottet att en omorganisation efter de riktlinjer som anges i propositionen har sådana förtjänster — inte minst från statsfinansiella synpunkter — att den i princip bör genomföras, och det står härvidlag enligt utskottets mening föga att vinna med att dröja med beslut i saken till dess åklagarväsendets lokala och centrala nivåer har setts över.

Utskottet är således berett att i princip tillstyrka regeringens förslag beträffande åklagarväsendets regionala organisation och att avstyrka bifall till de motionsyrkanden som riktats häremot.

Emellertid har utskottet beträffande ett av de föreslagna nya regionala verksamhetsområdena en annan syn än regeringen. Det gäller Göteborgsregionen som föreslås bestå av Hallands län, Göteborgs och Bohus län samt Älvsborgs län. De båda förstnämnda länen har två resp. tre lokala åklagarmyndigheter med 11 resp. 13 åklagare medan Älvsborgs län har fyra lokala myndigheter med 22 åklagare.

Utskottet anser att den föreslagna Göteborgsregionen, omfattande tre län med nio lokala åklagarmyndigheter, med avseende på arbetsunderlag och geografisk utbredning skulle bli väl stor. Övervägande skäl talar enligt utskottets uppfattning för en uppdelning av den västsvenska regionen på två, den ena omfattande Hallands län samt Göteborgs och Bohus län med Göteborg som kansliort och den andra utgörande Älvsborgs län med Vänersborg som kansliort.

Vad utskottet nu med anledning av motionerna 2384, 2387, 2388, 2391 och 2396 uttalat om regionindelningen i Västsverige bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottets ställningstagande beträffande den regionala organisationen i övrigt innebär att utskottet avstyrker bifall till motionerna 2356, 2357, 2358, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2380, 2381, 2382, 2383, 2385, 2386, 2389, 2390, 2392, 2393, 2394, 2395 och 2397 samt tillstyrker bifall till regeringens förslag.

Övrigt

Utskottet tillstyrker den föreslagna ändringen i rättegångsbalken samt förordar att en statsåklagarmyndighet för speciella mål inrättas. Utskottet finner i övrigt inte skäl till annat uttalande med anledning av förslagen i propositionen än att de föreslagna ändringarna bör träda i kraft först den 1 juli 1985.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *riktlinjer för åklagarväsendets regionala organisation*
att riksdagen med avslag på motionerna 1982/83:2362 och 1982/83:2366 godkänner de av chefen för justitiedepartementet i proposition 1982/83:158 förordade riktlinjerna för den regionala indelningen,
2. beträffande *Linköpingsregionen*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:2358 och 1982/83:2395,
3. beträffande *Kalmarregionen*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2356,
4. beträffande *kansliort i Kalmarregionen*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2394,
5. beträffande *Malmöregionen*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:2365, 1982/83:2390 och 1982/83:2393,
6. beträffande *Älvsborgs län*
att riksdagen med anledning av propositionen och med bifall till motion 1982/83:2384 i denna del, motion 1982/83:2387 i denna del, motion 1982/83:2388, motion 1982/83:2391 och motion 1982/83:2396 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört i detta hänseende,
7. beträffande *Hallands län samt Göteborgs och Bohus län*
att riksdagen med anledning av propositionen och med avslag på motion 1982/83:2380, motion 1982/83:2384 i denna del, motion 1982/83:2385, motion 1982/83:2387 i denna del och motion 1982/83:2396 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört i detta hänseende,
8. beträffande *Jönköpingsregionen*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:2357 och 1982/83:2382,
9. beträffande *Karlstadsregionen*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:2364 och 1982/83:2386,
10. beträffande *kansliort i Karlstadsregionen*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2383,
11. beträffande *Västeråsregionen*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:2363 och 1982/83:2397,
12. beträffande *Gävlerregionen*
att riksdagen avslår motion 1982/83:2381,

13. beträffande *kansliort i Gävlerregionen*
att riksdagen avslår motionerna 1982/83:2389 och 1982/83:2392,
14. beträffande *riktlinjer för den regionala organisationen i övrigt*
att riksdagen godkänner vad departementschefen i propositionen anför i detta hänseende i den mån det inte omfattas av utskottets hemställan ovan, dock med den ändringen att genomförandet bör ske den 1 juli 1985,
15. att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken, dock med den ändringen att tidpunkten för ikraftträdandet bestäms till den 1 juli 1985,
16. att riksdagen godkänner att en statsåklagarmyndighet för speciella mål inrättas den 1 juli 1985.

Stockholm den 15 november 1983

På justitieutskottets vägnar

BERTIL LIDGARD

Närvarande: Bertil Lidgard (m), Eric Jönsson (s), Arne Nygren (s), Björn Körlof (m), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Helge Klöver (s), Arne Svensson (m), Gunilla André (c), Karl-Gustaf Mathsson (s), Ulla-Britt Åbark (s), Sven Munke (m), Hans Petersson i Röstånga (fp), Lars-Erik Lövdén (s), Birthe Sörestedt (s) och Elving Andersson (c).

Reservationer

1. Åklagarväsendets regionala organisation (mom. 1)

Gunilla André (c) och Elving Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 7 med "I ärendet" och slutar på s. 8 med "juli 1985" bort ha följande lydelse:

I ärendet råder enighet om att åklagarväsendet behöver effektiva förstärkningar särskilt på det regionala planet. Detta behov har vuxit fram i takt med samhällsutvecklingen och utvecklingen av brottsligheten mot grövre och mera komplicerade brott samtidigt som de personella förstärkningarna och de organisatoriska förändringarna inom åklagarväsendet efter förstatligandet år 1965 har varit mycket begränsade.

I likhet med departementschefen anser utskottet att den regionala åklagarverksamhetens behov av ökad effektivitet och flexibilitet inte kan tillgodoses enbart genom personalförstärkningar; här fordras också rationaliseringar genom organisatoriska förändringar.

Utskottet kan emellertid inte ställa sig bakom de förslag i detta hänseende som förts fram i propositionen. Som framhålls i flera av de motioner

som regeringsförslaget föranlett, särskilt motion 2362, leder förslagen nämligen till en inte önskvärd centralisering. Denna medför allvarligt försämrade möjligheter för de regionalt verksamma åklagarna när det gäller att hålla nödvändiga kontakter med övriga regionala myndigheter och med allmänheten. Dessa åklagare skulle med regeringsförslaget också få det svårare att utföra uppgiften som förundersökningsledare, och cheferna för regionerna skulle få svårigheter att utöva tillsyn över de underordnade åklagarna i distrikten. I sammanhanget kan enligt utskottets mening inte heller bortses från att kostnaderna för den regionala åklagarverksamheten enligt regeringsförslaget måste komma att stiga till följd av att de geografiska avstånden ökar.

Vad utskottet nyss sagt om regeringsförslagets negativa verkningar i fråga om möjligheterna till kontakter med övriga regionala myndigheter har enligt utskottets mening en speciell betydelse när det gäller samhällets insatser mot den ekonomiska och den organiserade brottsligheten. I detta avseende är det särskilt angeläget att inte — såsom fallet blir om regeringens förslag genomförs — bryta ner det system för samarbete och kontakter som redan byggts upp.

Vid sitt ställningstagande fäster utskottet vidare avseende vid det samband som råder mellan åklagarverksamheten på regional nivå och den på central och lokal nivå. Som anges i det föregående är översynsarbete aktuellt i de båda sistnämnda avseendena. Enligt utskottets mening kan det inte vara lämpligt att statsmakterna nu lägger fast en organisation för den regionala nivån utan att avvakta resultatet av det nyssnämnda översynsarbetet beträffande åklagarverksamheten på central och lokal nivå.

Det anförda leder utskottet till uppfattningen att riksdagen bör avslå regeringens förslag — med ett undantag som utskottet återkommer till under rubriken Övrigt — samt begära att en samlad översyn av hela åklagarväsendet görs.

Vid en sådan översyn bör enligt utskottets mening beaktas det värde som ligger i en väl decentraliserad organisation. Vidare bör därvid även andra lösningar prövas än dem som behandlats av åklagarutredningen. Som anføres i motion 2362 gäller detta t. ex. en samförläggning av länsåklagarmyndigheterna med distriktsåklagarmyndigheten på kansliorten och — beträffande de s. k. enmansmyndigheterna — en förening av tjänsten som chefsåklagare i distriktet där länsåklagarmyndigheten är förlagd med tjänst som biträdande länsåklagare.

Som inledningsvis anförts råder inom åklagarväsendet ett starkt behov av resursförstärkningar, särskilt på den regionala planet. Det är enligt utskottets mening angeläget att söka olika vägar att möta detta behov också under tiden fram till dess en framtida omorganisation har verkställts. Vad nu sagts gäller inte minst sådana insatser som påkallas i kampen mot den ekonomiska och den organiserade brottsligheten. Detta torde få beaktas vid den årliga budgetbehandlingen inom justitiedepartementet.

Vad utskottet anfört om en samlad översyn av hela åklagarväsendet, m. m. bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottets ställningstagande innebär att något särskilt uttalande inte påkallas med anledning av de motionsyrkanden som går ut på andra regionindelningar eller andra kansliorter än vad regeringen föreslagit.

Övrigt

Utskottet tillstyrker regeringens förslag att en statsåklagarmyndighet för speciella mål inrättas. Detta bör ske fr. o. m. den 1 juli 1985.

dels att utskottets hemställan under moment 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *riktlinjer för åklagarväsendets regionala organisation* att riksdagen med avslag på proposition 1982/83:158 i denna del samt med anledning av motionerna 1982/83:2362 och 1982/83:2366 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om en samlad översyn av hela åklagarväsendet, m. m.

2. Älvsborgs län (mom. 6)

Gunilla André (c) och Elving Andersson (c) anser under förutsättning av bifall till reservation 1 att utskottets hemställan under moment 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *Älvsborgs län* att riksdagen avslår motion 1982/83:2384 i denna del, motion 1982/83:2387 i denna del, motion 1982/83:2388, motion 1982/83:2391 och motion 1982/83:2396 i denna del.

3. Hallands län samt Göteborgs och Bohus län (mom. 7)

Gunilla André (c) och Elving Andersson (c) anser under förutsättning av bifall till reservation 1 att utskottets hemställan under moment 7 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *Hallands län samt Göteborgs och Bohus län* att riksdagen avslår motion 1982/83:2380, motion 1982/83:2384 i denna del, motion 1982/83:2385, motion 1982/83:2387 i denna del och motion 1982/83:2396 i denna del.

4. Riktlinjer för den regionala organisationen i övrigt (mom. 14)

Gunilla André (c) och Elving Andersson (c) anser under förutsättning av bifall till reservation 1 att utskottets hemställan under moment 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *riktlinjer för den regionala organisationen i övrigt* att riksdagen avslår propositionen i denna del i den mån den inte omfattas av utskottets hemställan ovan.

5. Lagförslag (mom. 15)

Gunilla André (c) och Elving Andersson (c) anser under förutsättning av bifall till reservation 1 att utskottets hemställan under moment 15 bort ha följande lydelse:

15. att riksdagen avslår det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken.

Särskilt yttrande

Kansliort i Gävleregionen

Björn Körlof (m) anför:

Frågor om lokalisering av statliga myndigheter anses i princip tillhöra regeringens beslutsområde, vilket i och för sig inte hindrar riksdagen att uttala annan mening än regeringen. I förevarande ärende har väckts flera motioner som avser lokaliseringsorten för de nya regionala åklagarmyndigheterna. Skäl hade enligt min mening funnits för vissa ändringar i förhållande till propositionen vad gäller lokaliseringsorterna. Den övergripande synpunkten att inte rubba kompetensfördelningen mellan riksdag och regering får dock anses väga tungt i synnerhet som det inte funnits möjlighet att skapa enighet i utskottet om vissa ändringar vad gäller lokaliseringsorterna. På dessa grunder avstår jag från att reservera mig oaktat jag anser att sakskalet talat för att Falun bort bli lokaliseringsort för den nya regionen för Gävleborgs län och Kopparbergs län.

